

Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Hedefler:

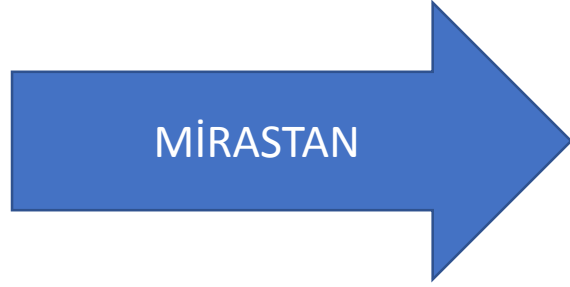
14 SUDA YAŞAM ve 15 KARADA YAŞAM

(TÜRKİYE DEĞERLENDİRMELERİ)

Prof. Dr. Cengiz TÜRE

**Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi
&
Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü ve Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı**

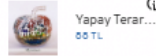

Prof. Dr. Cengiz Türe

Tüm Yazıları Diğer Yazarlar

Emaneti miras sanmak...

Prof. Dr. Cengiz Türe yazdı

Miras, en genel anlamıyla, önceki nesillerden bize intikal etmiş çeşitli varlıklar ya da değerleri ifade etmektedir.

Ama her şeyi de miras mantığıyla değerlendirmek pek doğru değil, bana kalırsa...

Özellikle tüm topluma hatta dünyaya ait olan değerler için "Miras" tabirinin kullanılması...

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) bile, dünya çapında koruma altına alınan "Kültür ve Tabiat Varlıkları" için "Miras" tabirini kullanmaktadır...

Bu kavram tabiat varlıklarımızı, tarihimizi ve kimliğimizi; geçmişle, şimdiyle ve gelecekle olan bağımızı ifade etmek maksadıyla kullanılsa da, doğrusu "Mirastan" çok "Emanet" olarak görülmesidir...

Çünkü miras, tüketme ve paylaşma hakkı tanıyan bir kavramken, emanet olduğu gibi koruma anlamına gelmektedir.

Kamu yararı dışında, şahsımıza miras yoluyla intikal etmiş değerler üzerinde elbette bir tasarruf hakkımız vardır.

Nede olsa ölüm hak miras helaldir...

Fakat gelecek kuşaklara korunarak aktarılması gereken, özellikle "Tabiat ve Kültür" varlıklarımızın, bir miras olarak görülmesi büyük bir çelişki yaratıyor.

Sanki emanet kavramı mirastan daha çok sorumluluk duygusu yaratıyor, insanlarda...

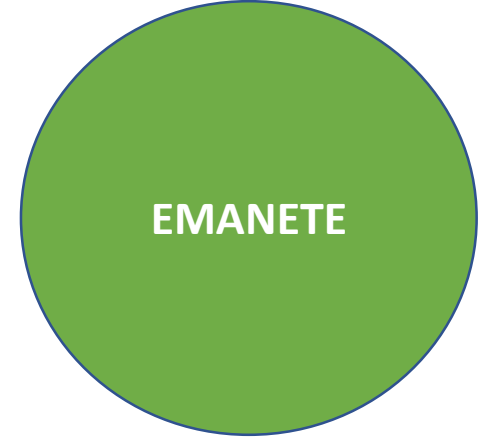
Atalarımızdan bizlere emanet olan şu iki atasözü de bu düşünceyi yeterince destekliyor, sanırım.

İlki; Mirasa nereye gidiyorsun? Demişler; esip yağmaya, sürüp savurmaya demiş...

İkincisi ise; emanete hiyanet olmaz...

Bu nedenle doğru ifade "Tabiat ve Kültür Emanetleri" olmalı...

Emanetlerimize sahip çıkılması dileğiyle...

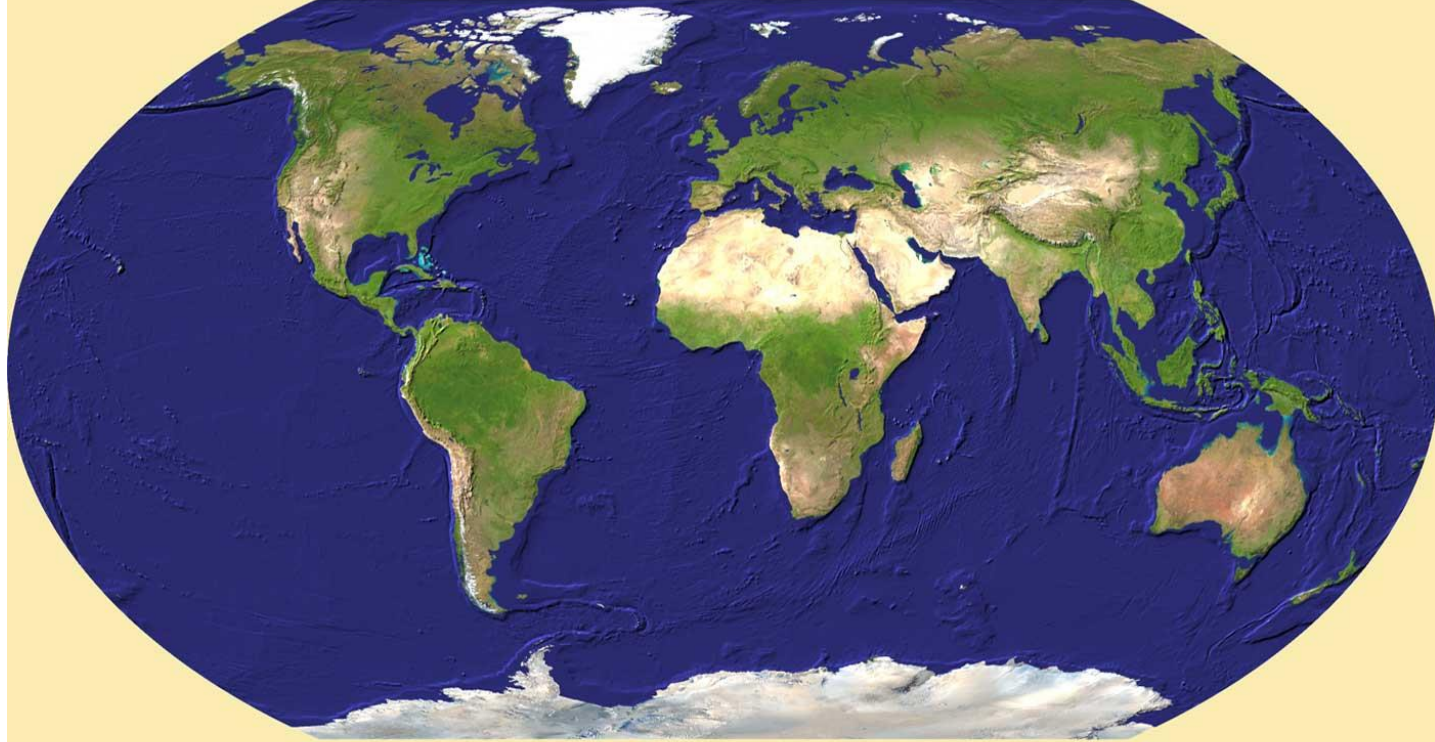
”

**B PLANI DİYE BİR
ŞEY YOK ÇÜNKÜ
YAŞAYACAĞIMIZ
BAŞKA BİR
GEZEĞEN YOK.**

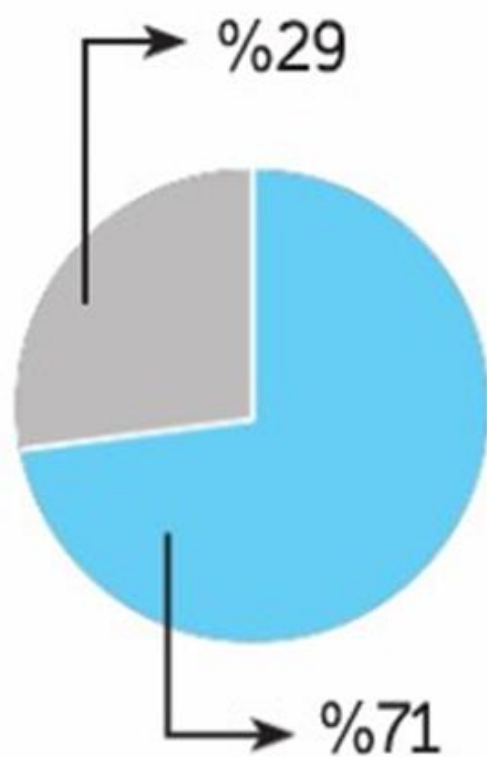
“

BAN KI-MOON
ESKİ BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL
SEKRETERİ

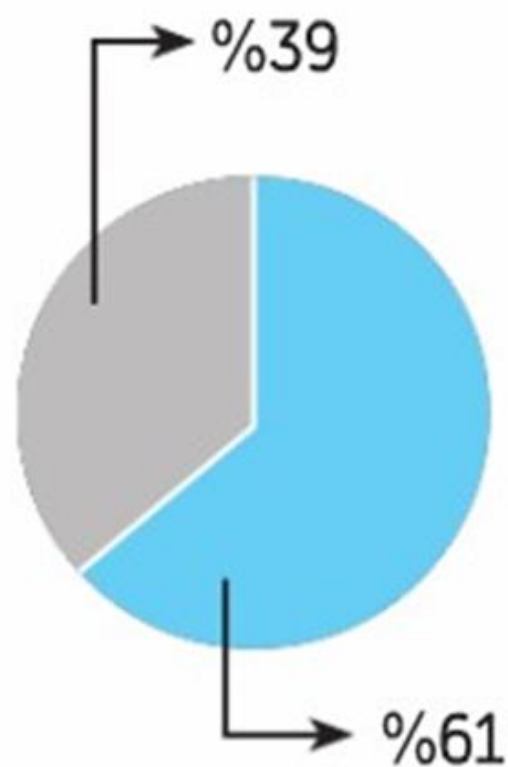
Dünya yüzeyinin 4'te 3'ü sularla kaplıdır

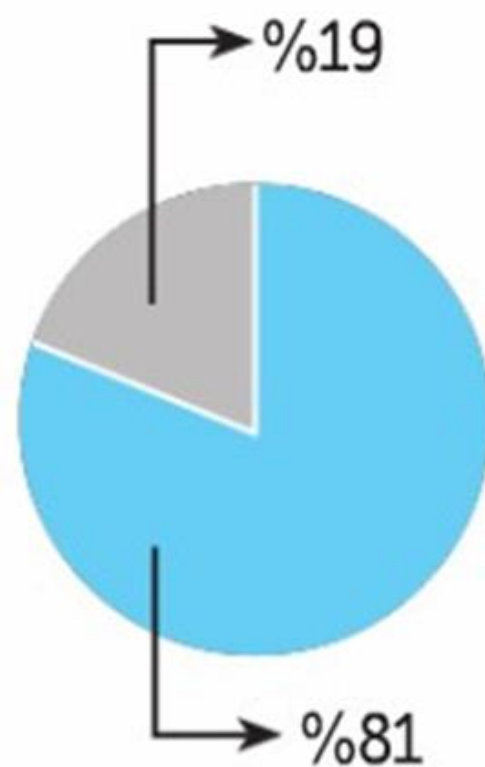
Dünya yüzeyinin 4'te 1'i karalarla kaplıdır

Dünya

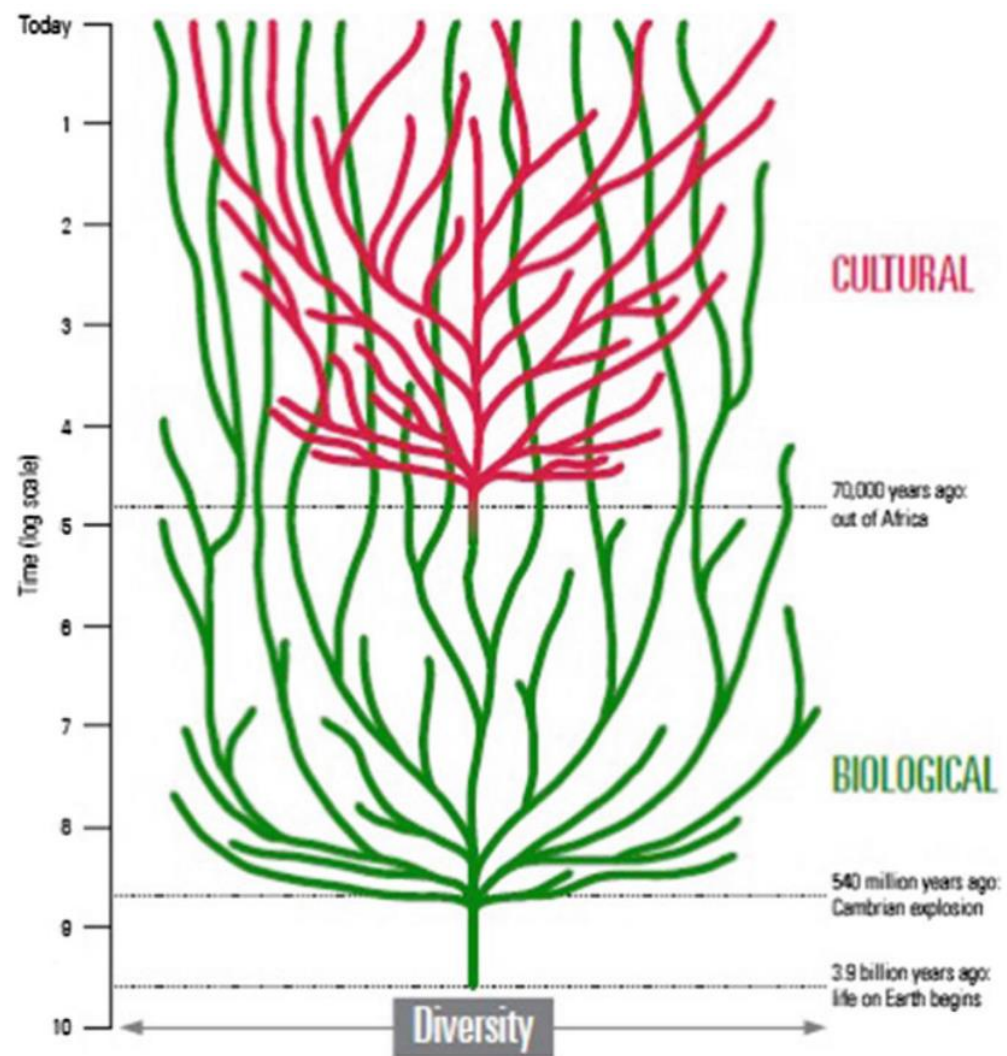

Kuzey Yarımküre

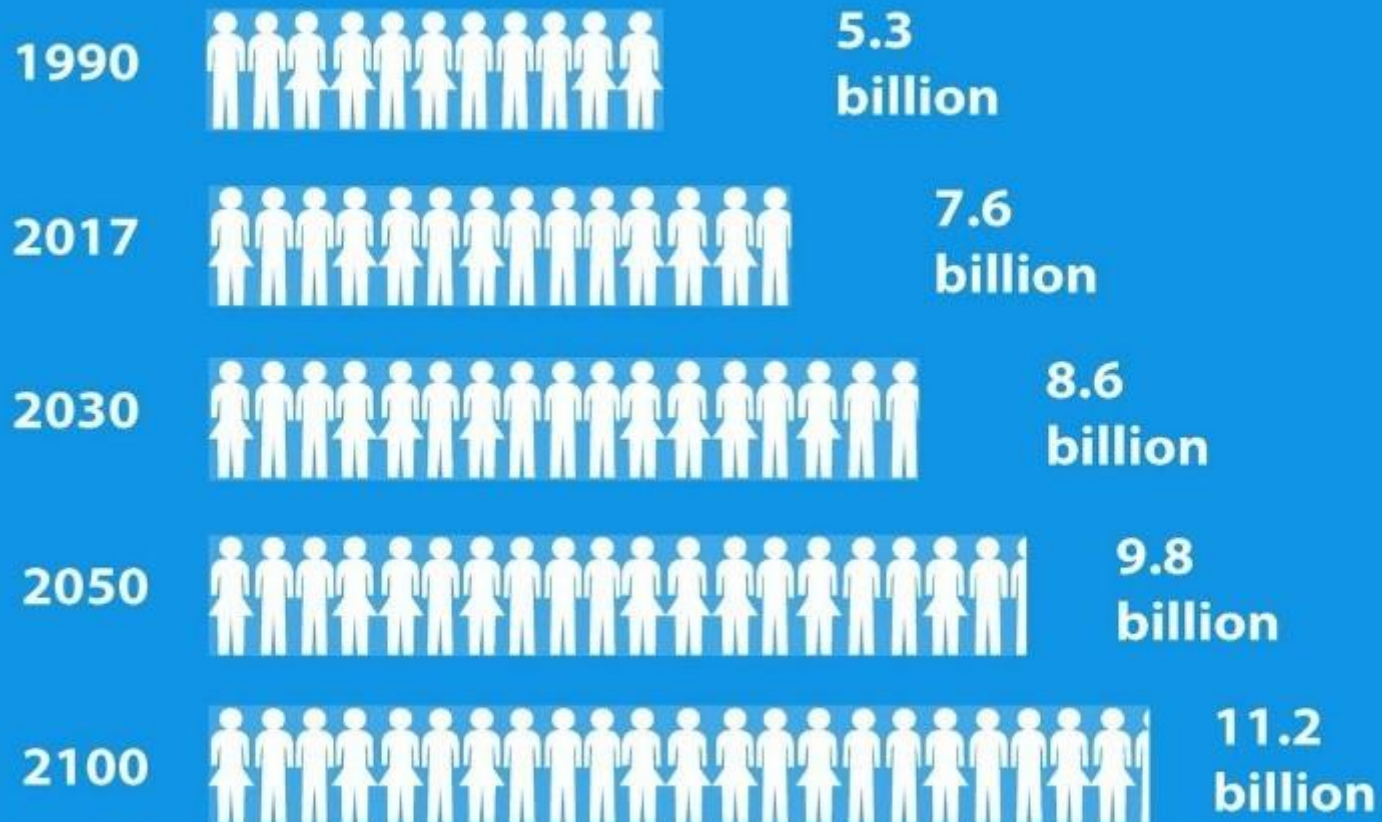
Güney Yarımküre

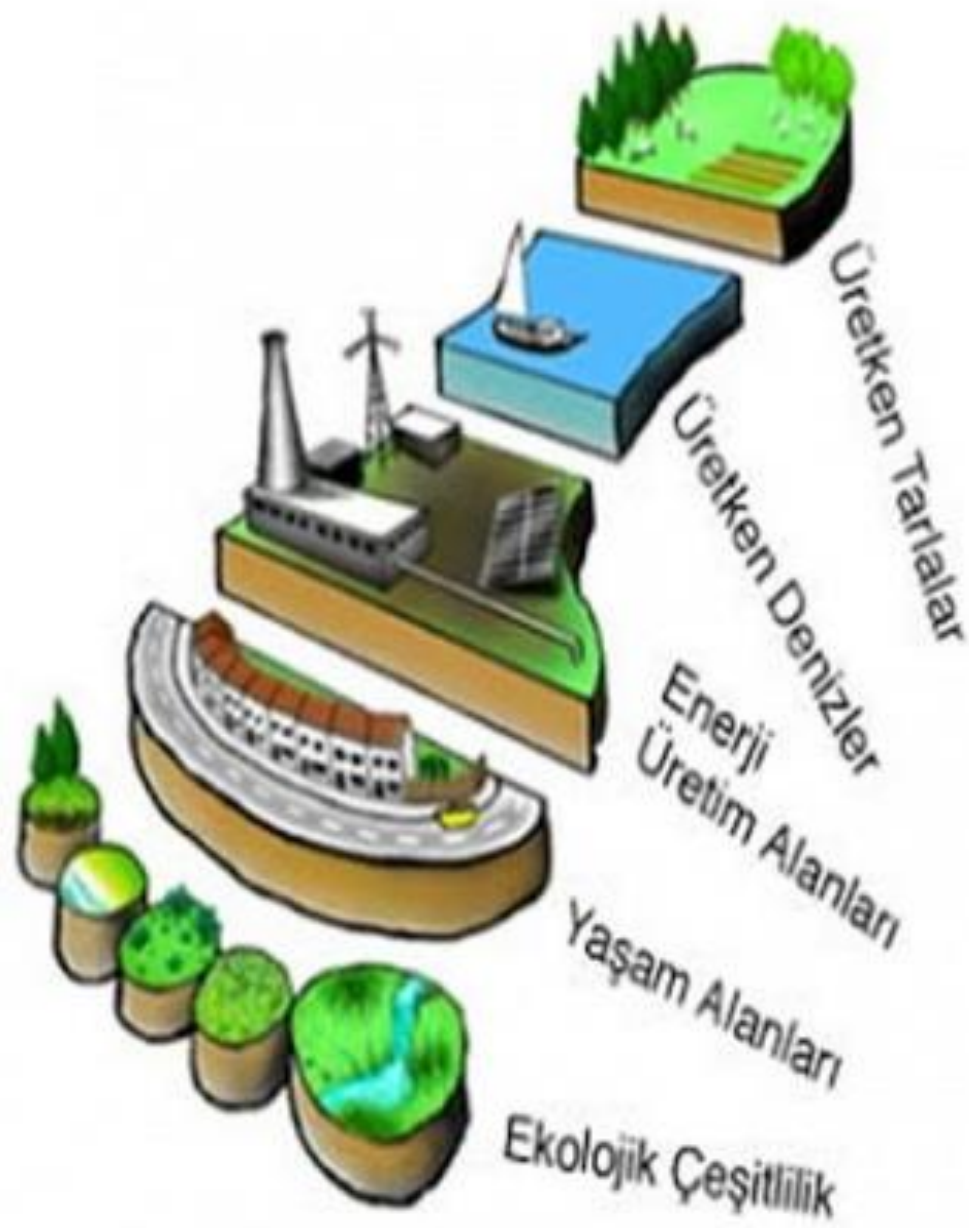

World Population

Projected world population until 2100

Source: United Nations Department of Economic and Social Affairs,
Population Division, *World Population Prospects: The 2017 Revision*
Produced by: United Nations Department of Public Information

Ekolojik Ayak İzi'ne göre; yaşamımızı sürdürmek için,

- ▶ 2010 yılında 1.5 gezegene,
- ▶ 2030 yılında 2 gezegene,
- ▶ 2050 yılında 2.8 gezegene ihtiyaç duyacağız!!!

%46

KARBON

%35

TARIM ARAZİSİ

%11

ORMAN

%3

OTLAK

%3

YAPILAŞMIŞ ALAN

%2

BALIKÇILIK SAHASI

TURKEY

POPULATION (2012)
73,997,000

ECOLOGICAL FOOTPRINT
PER CAPITA

3.3

GHA

BIOCAPACITY
PER CAPITA

1.5

GHA

BIOCAPACITY
CREDIT(+)/DEFICIT(-)

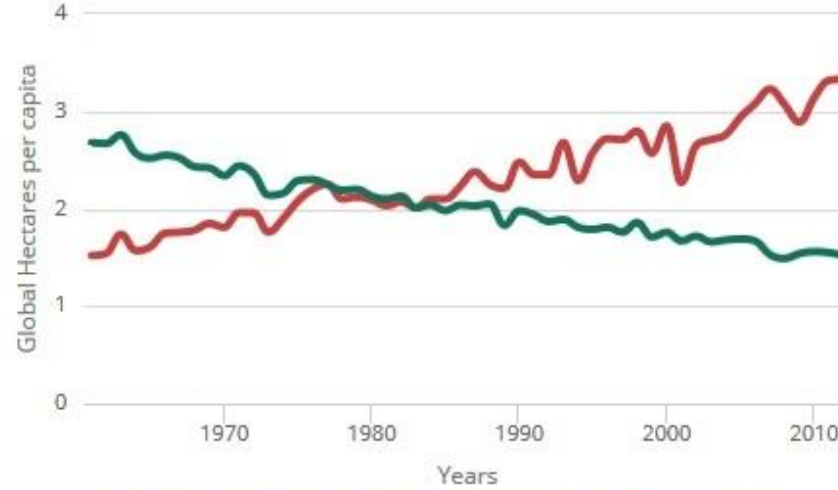
-1.8

GHA

ECOLOGICAL FOOTPRINT
AND BIOCAPACITY
FROM 1961 TO 2012

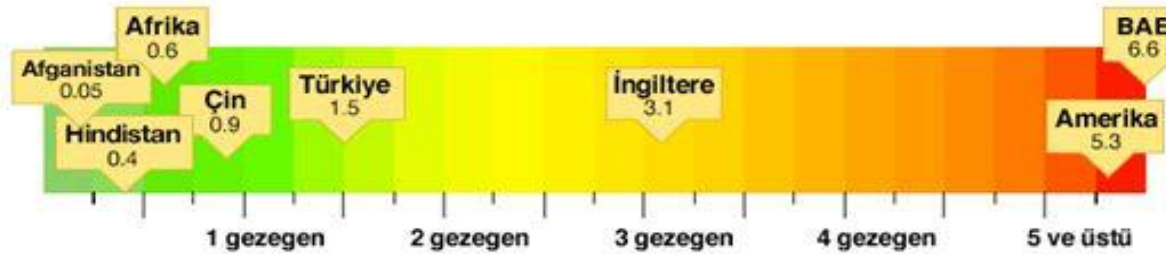
Ecological
Footprint

Biocapacity

Data Sources: [National Footprint Accounts 2016 \(Data Year 2012\)](#); World Development

Türkiye'nin ayak izi ortalaması

Gezegen hesaplamasını 1.8 ile çarptığınızda ekolojik ayak izinizi hektar cinsinden göreceksiniz.

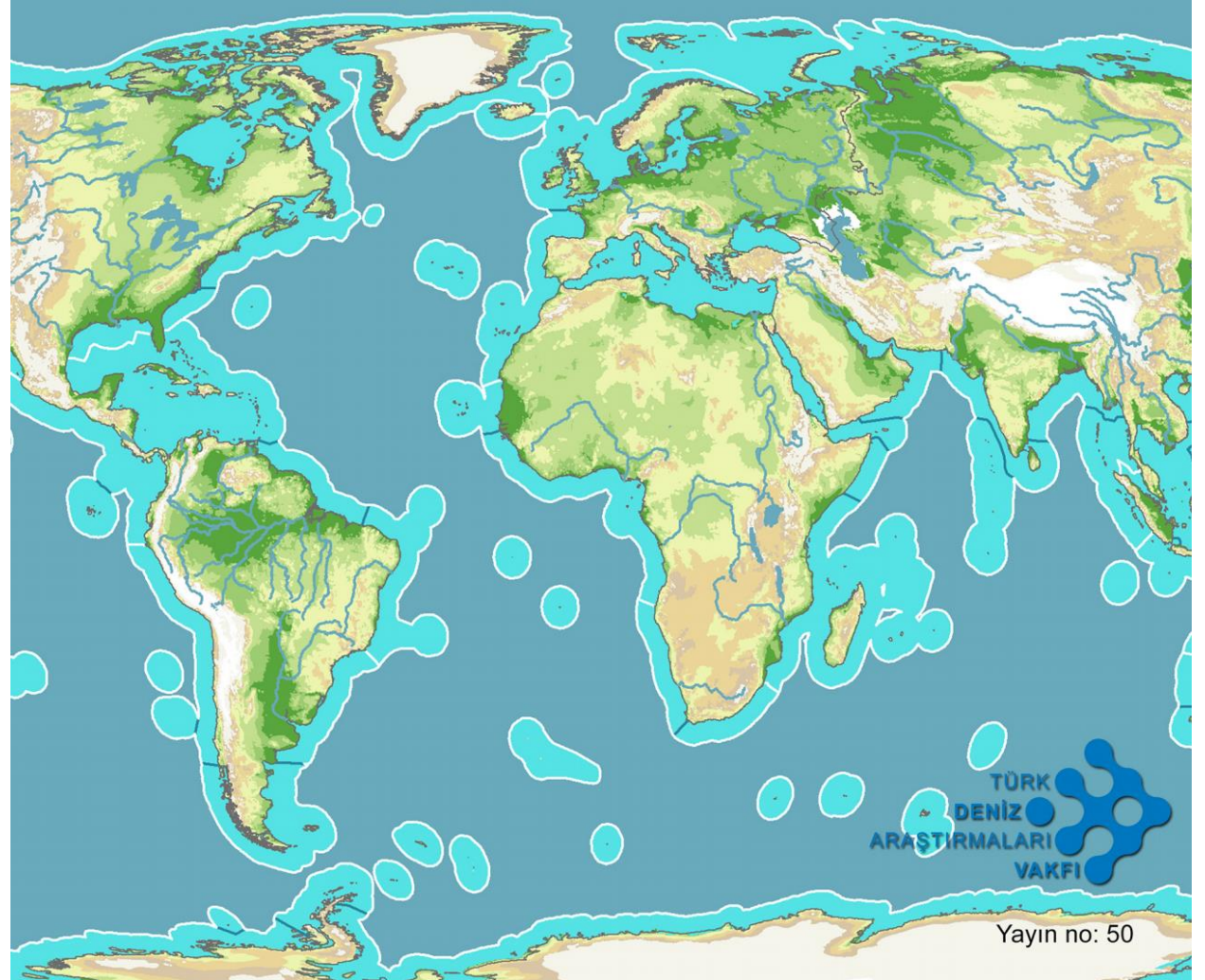
14 SUDAKİ YAŞAM

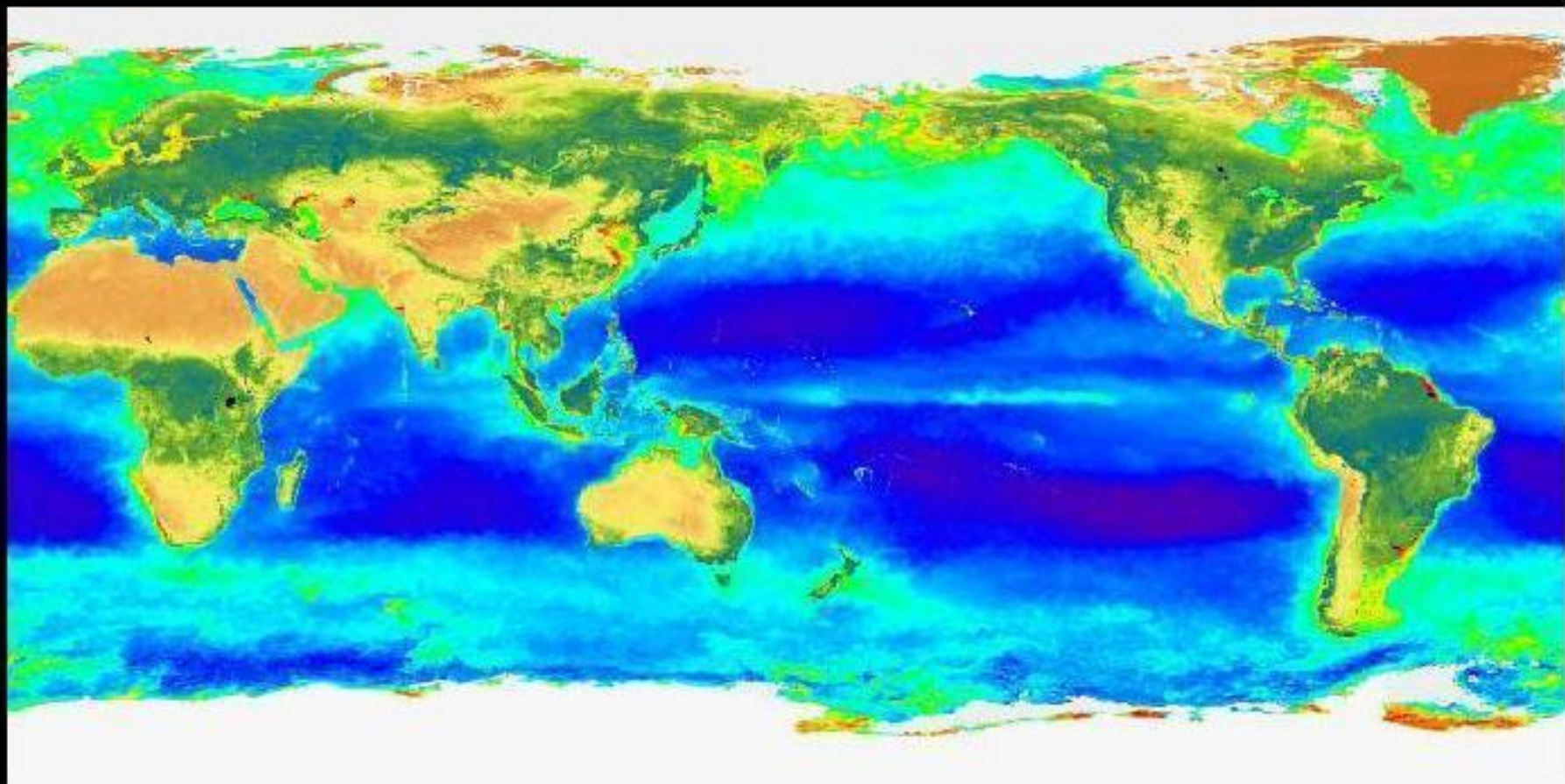
Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı

SKA 14, okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunmasını kapsamaktadır.

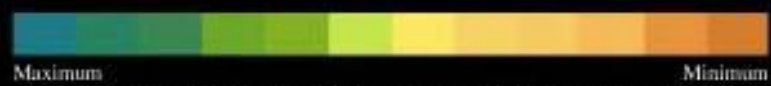
Okyanusların kıyısında on milyonlarca insanın yaşadığı ve geleneksel olarak beslenmelerinin ve geçimlerinin deniz kaynakları üzerinden sağlandığı göz önünde tutulduğunda, SKA 14'ün, yoksulluğun azaltılması, açlıkla mücadele, insan sağlığı ve ekonomik gelişme ile ilgili SKA'ları doğrudan etkilemekte olduğu görülmektedir.

Bununla beraber, iklim değişikliği, enerji, havzalardaki su kalitesi, sorumlu tüketim ve üretim konuları ile ilgili SKA'lar da SKA 14'ü etkilemektedir.

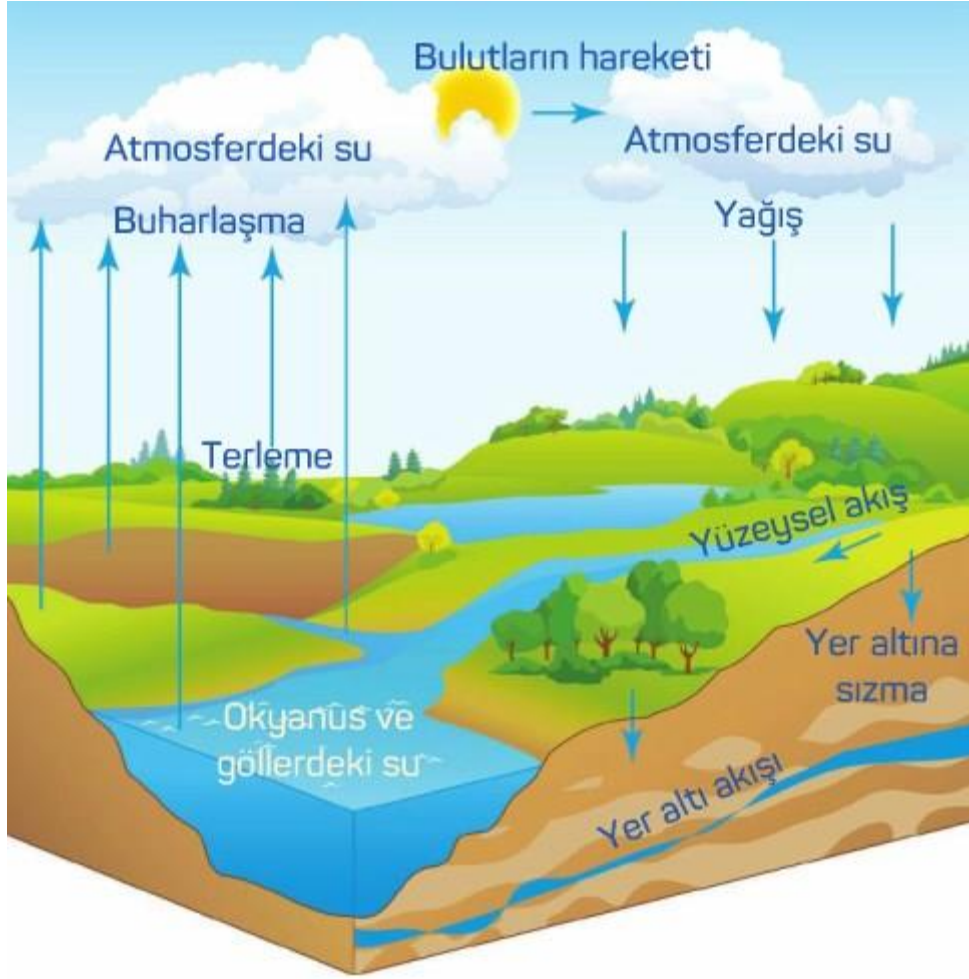

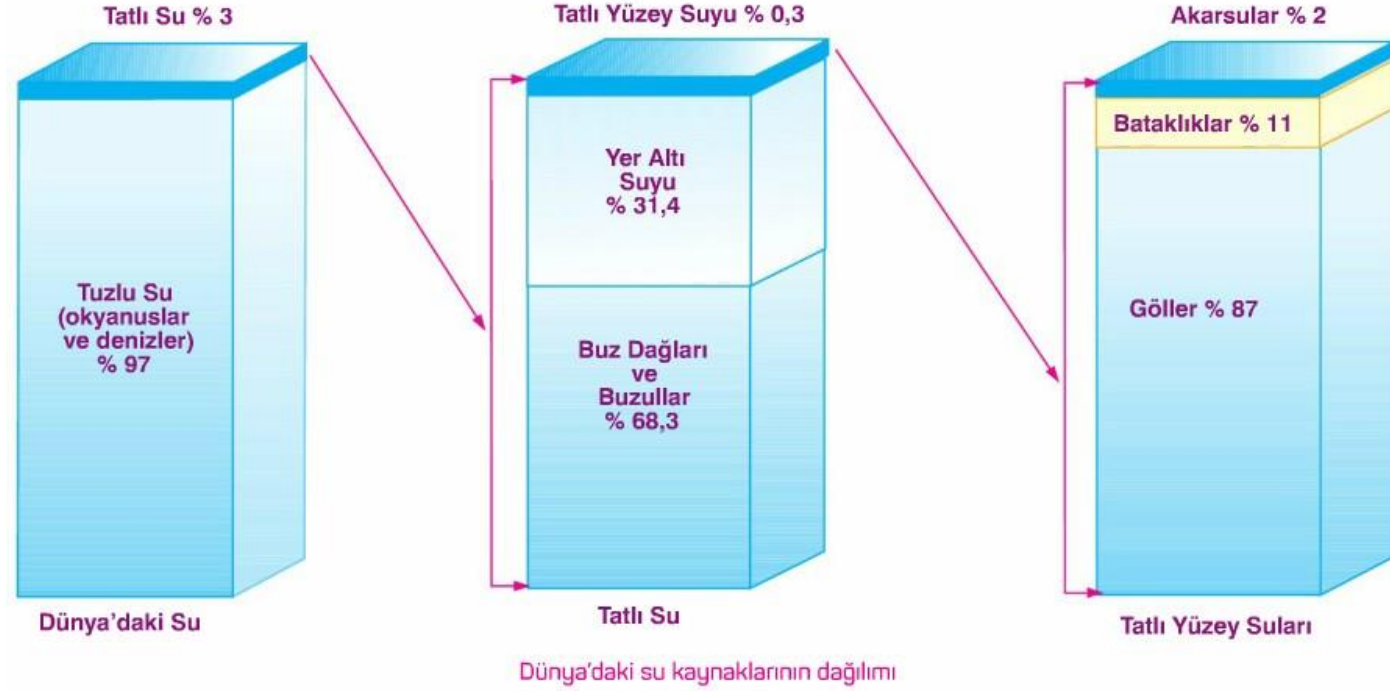
Ocean: Chlorophyll *a* Concentration (mg/m³)

Land: Normalized Difference Land Vegetation Index

Su döngüsü

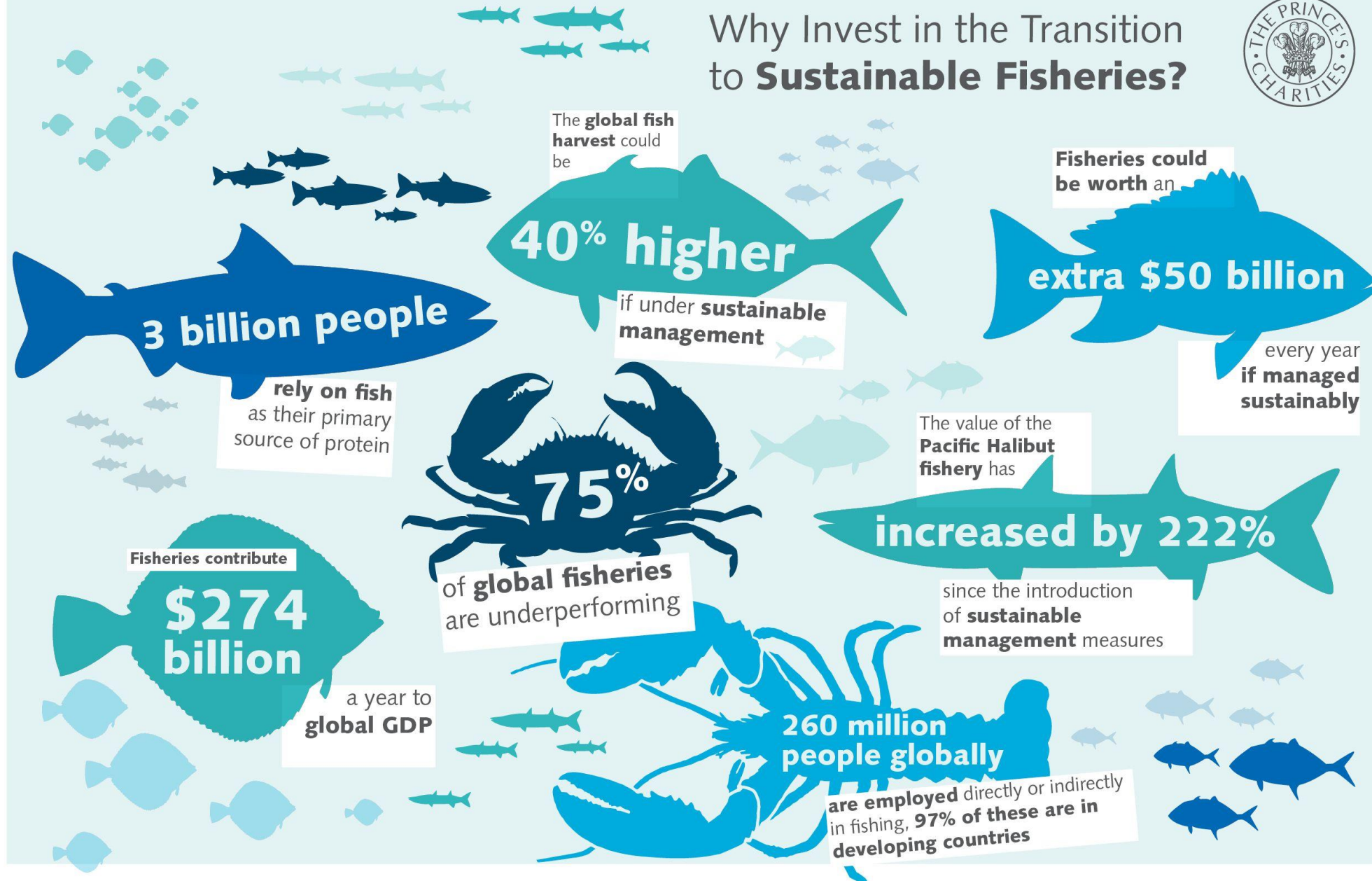
Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak			
	Hedefler	Türkiye İçin Geçerlilik	Gerekçe
14.1	2025'e kadar her türlü deniz kirliliğinin, deniz çöpleri ve besin maddesi kirliliğini de içerecek şekilde özellikle kara kökenli faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin, önlenmesi ve kayda değer miktarda azaltılması	✓ Geçerli	Kentleşme oranındaki artış, sanayi ve özellikle turizm sektörlerindeki gelişime bağlı olarak artan kirlilik nedeniyle önem taşımaktadır.
14.2	2020'ye kadar, deniz ve kıyı ekosistemlerinin belirgin olumsuz etkilerinin önlenmesi için, dayanıklılıklarının artırılmasını içerecek şekilde sürdürülebilir şekilde yönetilmesi ve korunması, ve sağlıklı ve üretken okyanusları elde etmek amacıyla bu ekosistemlerin iyileştirilmesi için harekete geçilmesi	✓ Geçerli	Türkiye açısından üç tarafı denizlerle çevrili bir ülke olarak önemli ve geçerlidir.
14.3	Okyanus asitleşmesinin etkilerinin, her seviyede bilimsel işbirliğinin geliştirilmesi yolunu da içerecek şekilde, ele alınması ve en aza indirilmesi	✗ Geçersiz	Okyanusa kıyısı olan ülkeler tarafından gündemdedir, Türkiye için geçersizdir.
14.4	2020'ye kadar balık stoklarını mümkün olan en kısa zamanda eski durumuna getirmek ya da en azından biyolojik karakteristiklerine göre maksimum sürdürülebilir ürünü verecek seviyelere ulaştırmak için balık hasadının etkin bir biçimde düzenlenmesi; aşırı avlanma, yasa dışı, kayıt dışı ve kural dışı balıkçılık ve doğaya zararlı balıkçılık uygulamalarının sona erdirilmesi ve bilime dayalı yönetim planlarının uygulanması	✓ Geçerli	Balık stoklarındaki azalma ve sürdürülebilir su ürünleri yönetimi açısından geçerlidir.
14.5	2020'ye kadar kıyı ve deniz alanlarının en az yüzde 10'unun, ulusal ve uluslararası yasalarla uyumlu bir şekilde ve mevcut en iyi bilimsel bilgi temelinde korunması	✓ Geçerli	Hedef paralelinde geçerlidir.

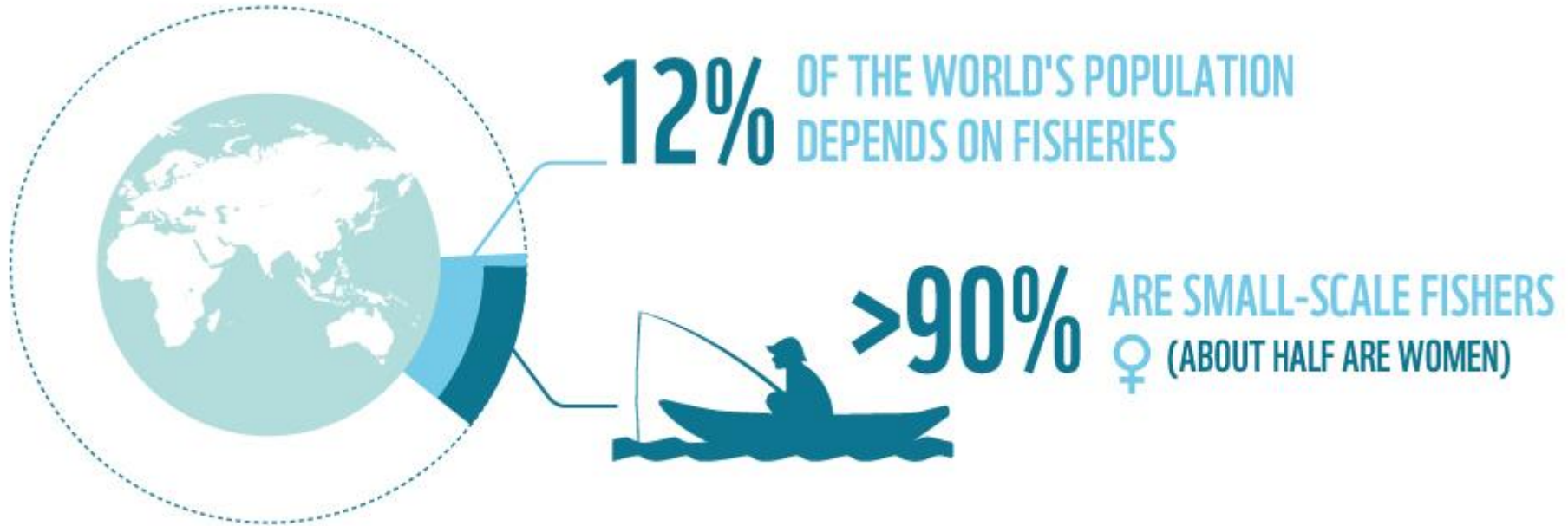
Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak			
	Hedefler	Türkiye İçin Geçerlilik	Gerekçe
14.6	2020'ye kadar, gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkelere yönelik uygun ve etkin özel ve lehte muamelelerin, Dünya Ticaret Örgütü balıkçılık teşvikleri müzakerelerinin bütünleşik bir parçası olması gerektiği kabulüyle, aşırı kapasiteye, aşırı avlanmaya yol açan sübvansiyonların yasaklanması; yasa dışı, kayıt dışı ve kural dışı balıkçılığa (YKK) neden olan sübvansiyon türlerinin kaldırılması, benzeri yeni sübvansiyonlardan kaçınılması	✓ Geçerli	Sürdürülebilir su ürünleri yönetimi açısından geçerlidir.
14.7	2030'a kadar, Gelişmekte olan Küçük Ada Devletlerinin ve En Az Gelişmiş Ülkelerin, balıkçılık, su ürünleri yetiştiriciliği ve turizmin sürdürülebilir yönetimi dahil, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımından sağladığı ekonomik faydanın artırılması	✗ Geçersiz	Ada devletleri ve EAGÜ için geçerlidir, Türkiye'yi kapsamamaktadır.
14.a	Okyanus sağlığının iyileştirilmesi ve gelişmekte olan ülkelerin, özellikle Küçük Ada Devletleri ve En Az Gelişmiş Ülkelerin kalkınmasına deniz biyolojik çeşitliliğinin katkısının artırılması amacıyla, Deniz Teknolojisi Transferine İlişkin Hükümetler arası Oşinografi Komisyonu Kriterleri ve Rehberleri doğrultusunda, bilimsel bilginin artırılması, araştırma kapasitesinin geliştirilmesi ve deniz teknolojilerinin transfer edilmesi	✗ Geçersiz	Okyanusa kıyısı olan ülkelerin gündemindedir.
14.b	Küçük ölçekli olta balıkçılarının deniz kaynaklarına ve pazara erişiminin sağlanması	✓ Geçerli	Küçük ölçekli olta balıkçılığının gelişim alanı bulunmaktadır.
14.c	"İstedığımız Gelecek" belgesinin 158. paragrafında da belirtildiği üzere, okyanuslar ile kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda yasal çerçeveyi belirleyen BMDHS'de yansıtıldığı şekilde okyanuslar ile kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımının geliştirilmesi	✗ Geçersiz	Türkiye için geçerli değildir.

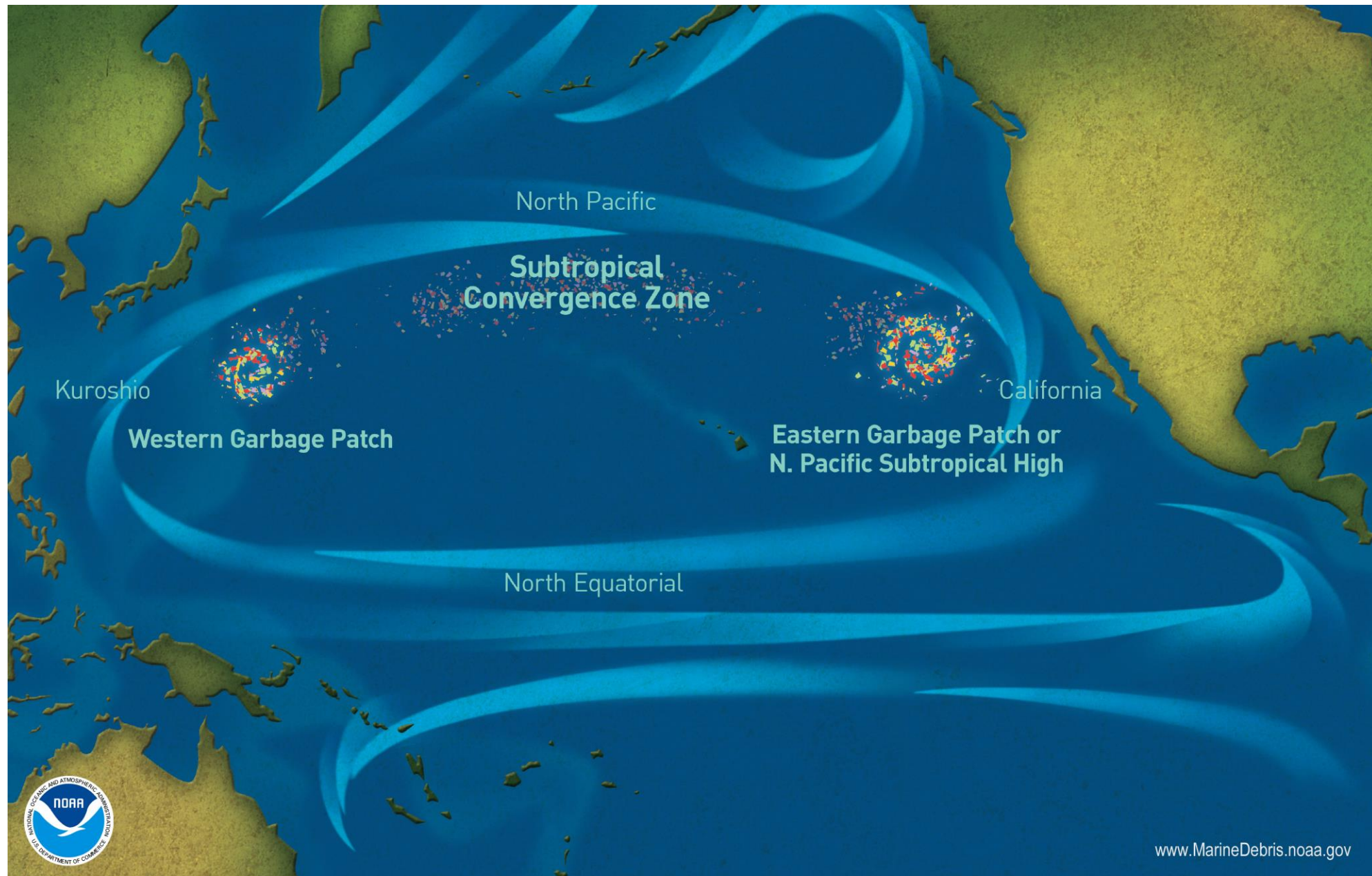

Why Invest in the Transition to **Sustainable Fisheries?**

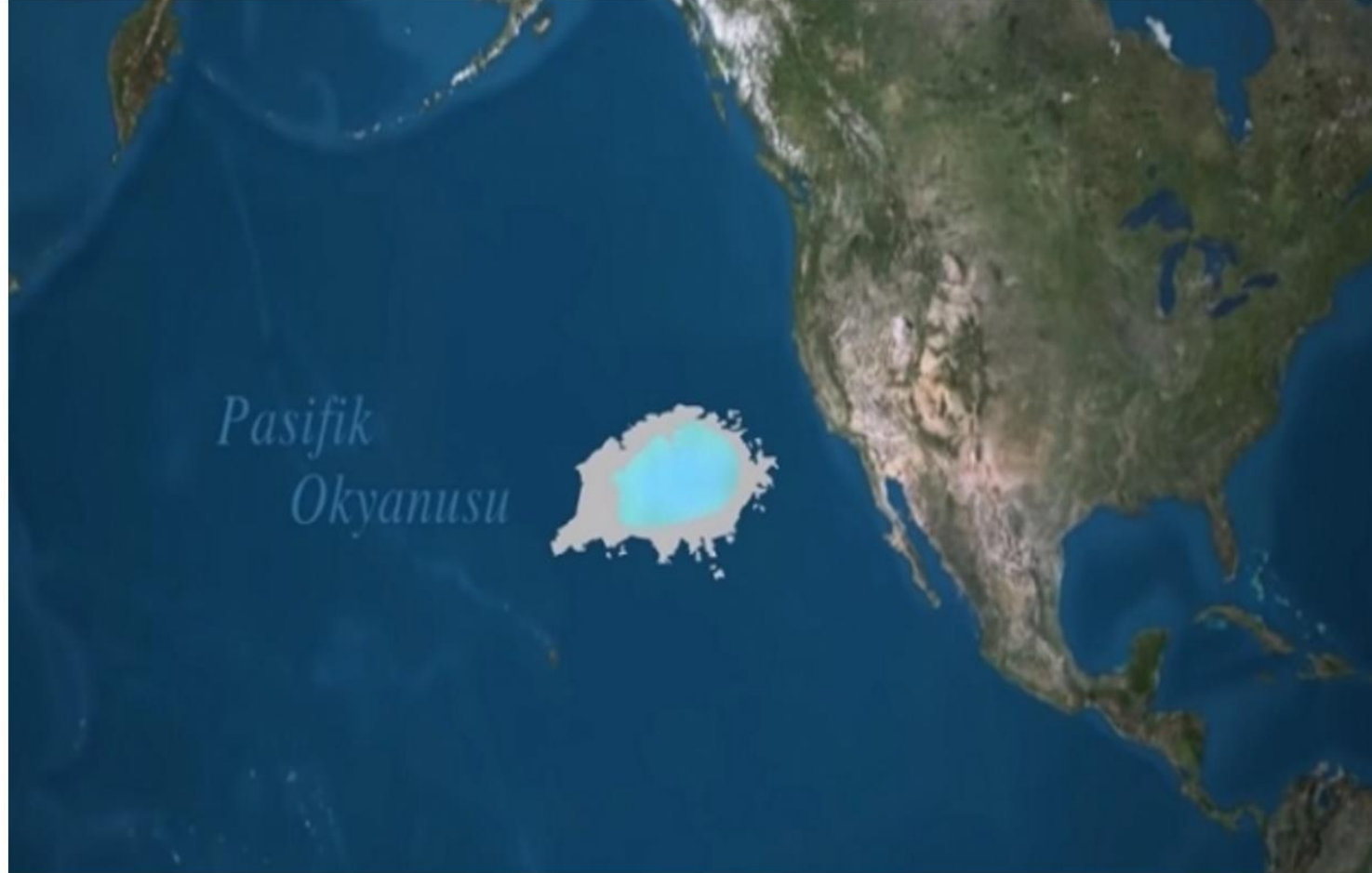
Türkiye'de 100.000 aile geçimini balıkçılıktan sağlıyor

Çöp adası Türkiye'nin 5 katı boyutlara ulaşmış durumda.

Pasifik Okyanusu'nun ortasındaki devasa atık yığını kabaca, 3,4 milyon kilometrekareyi geçti ve artık saymanın zamanı geldi.

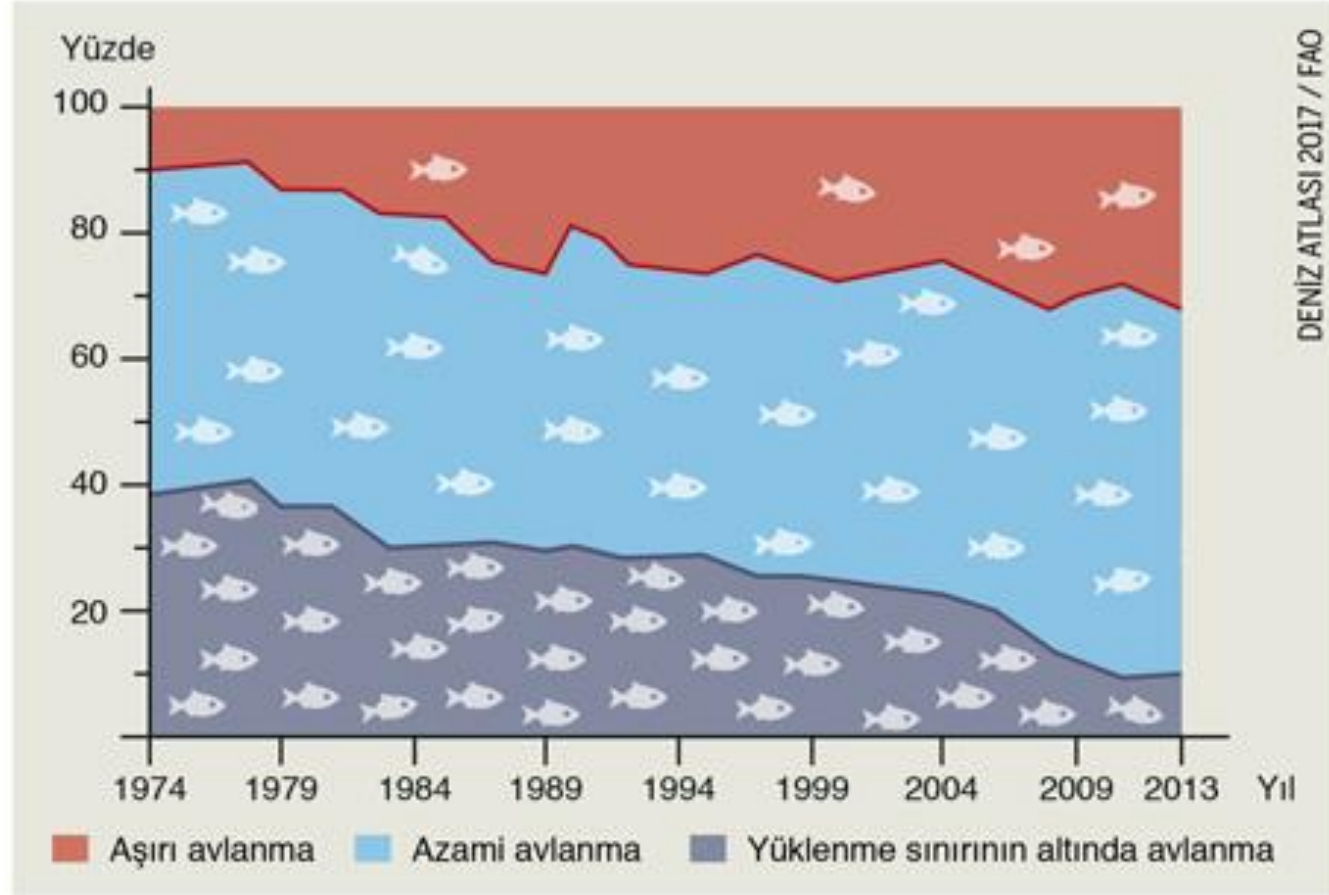
LIFE
IN PLASTIC

Balık miktarı daha önce hiç olmadığı kadar az

Küresel balık mevcudunun %58'i azami ölçüde kullanıldı, %31'i aşırı avlanmaya maruz kaldı ve sadece %10'luk bir kısmının hareket alanı var.

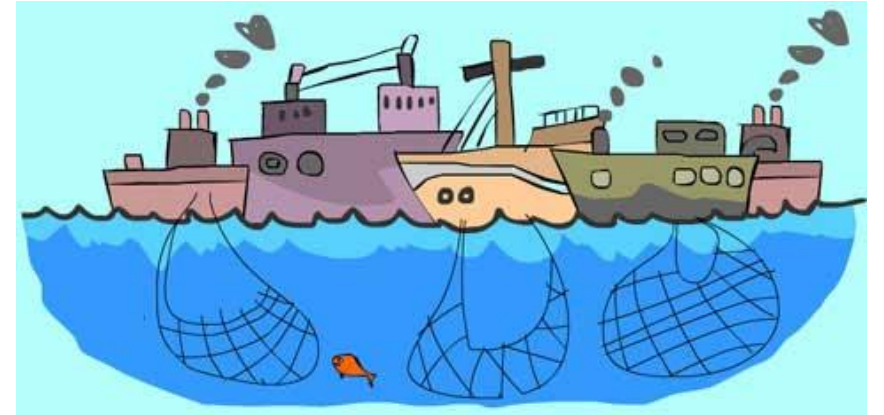
Balık Çiftliklerinde Durum

1 kilo levrek için, yakalanan 1,8 kilo balık

1 kilo çipura için, yakalanan 1,6 kilo balık

Deniz Balıkları Yasal Avlanabilir Asgari Boy Ölçüleri

Tatlısu Balıkları Yasal Avlanabilir Asgari Boy Ölçüleri

Daha Küçüğünü Avlamayalım Satmayalım Almayalım

Avlanması Yasak Türler

Gelecekte de Varolmak İstiyorum

DAHA KÜÇÜĞÜNÜ AVLAYANLAR VE SATANLAR HAKKINDA 1380 SAYILI SU ÜRÜNLERİ KANUNU GEREĞİ ÜRÜNLERE EL KONULUR VE PARA CEZASI UYGULANIR

15 KARASAL YAŞAM

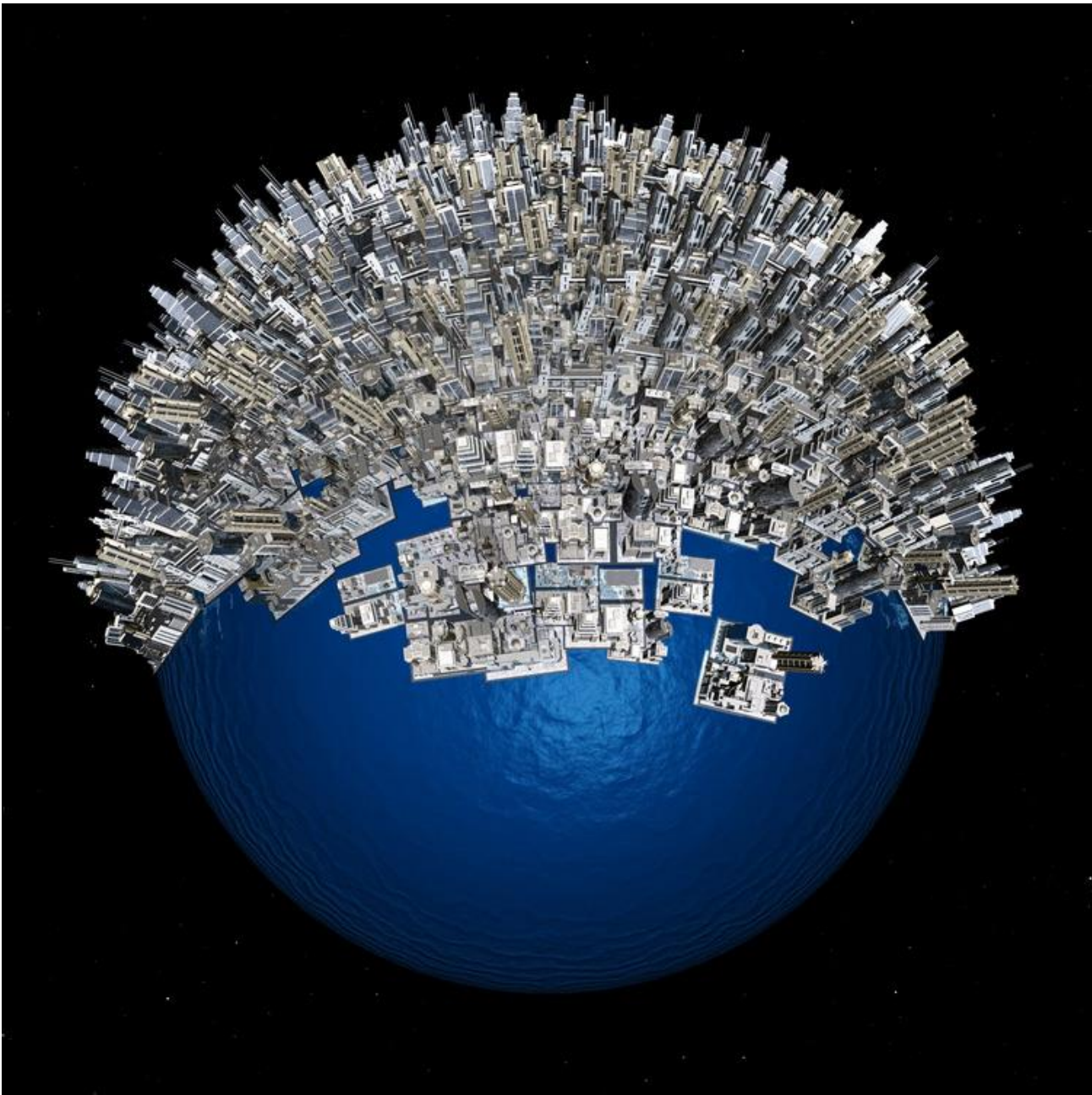
Sürdürülebilir kalkınma için okyanuslar, denizler ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı

SKA 15'te, "Karasal ekosistemleri korumak, yenilemek ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmek" başlığı altında, 2020 yılına kadar **ormanlar, sulak alanlar, kurak alanlar ve dağlar gibi karasal eko-sistemleri korumak ve eski haline getirmek hedeflenmektedir.**

Ormansızlaşmanın durdurulması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması açısından hayati önem taşımaktadır. İnsanlığın ortak mirasının bir parçası olan doğal yaşam alanları ve biyolojik çeşitliliğin kaybını azaltmak büyük önem taşımaktadır.

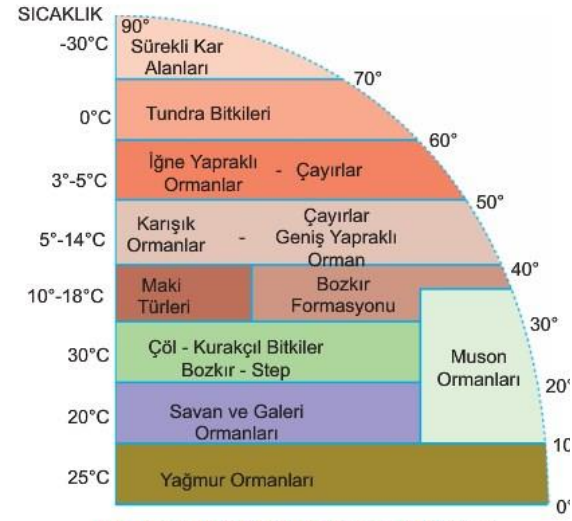

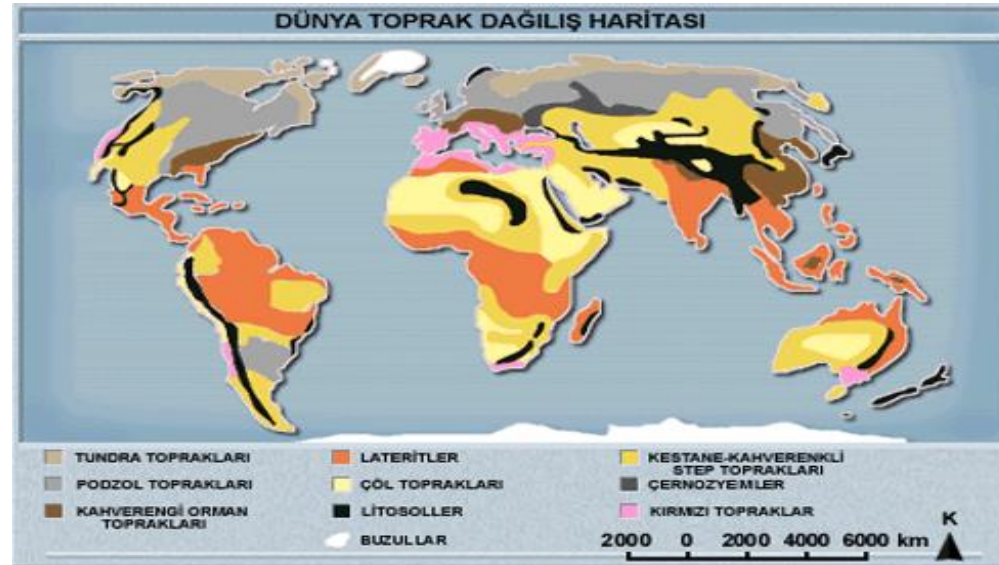
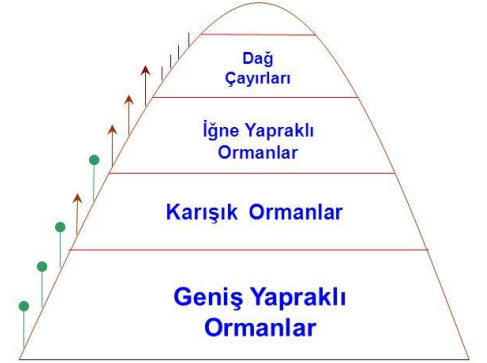

Harita 2.1: Yeryüzünde doğal bitki örtüsünün genel dağılışı

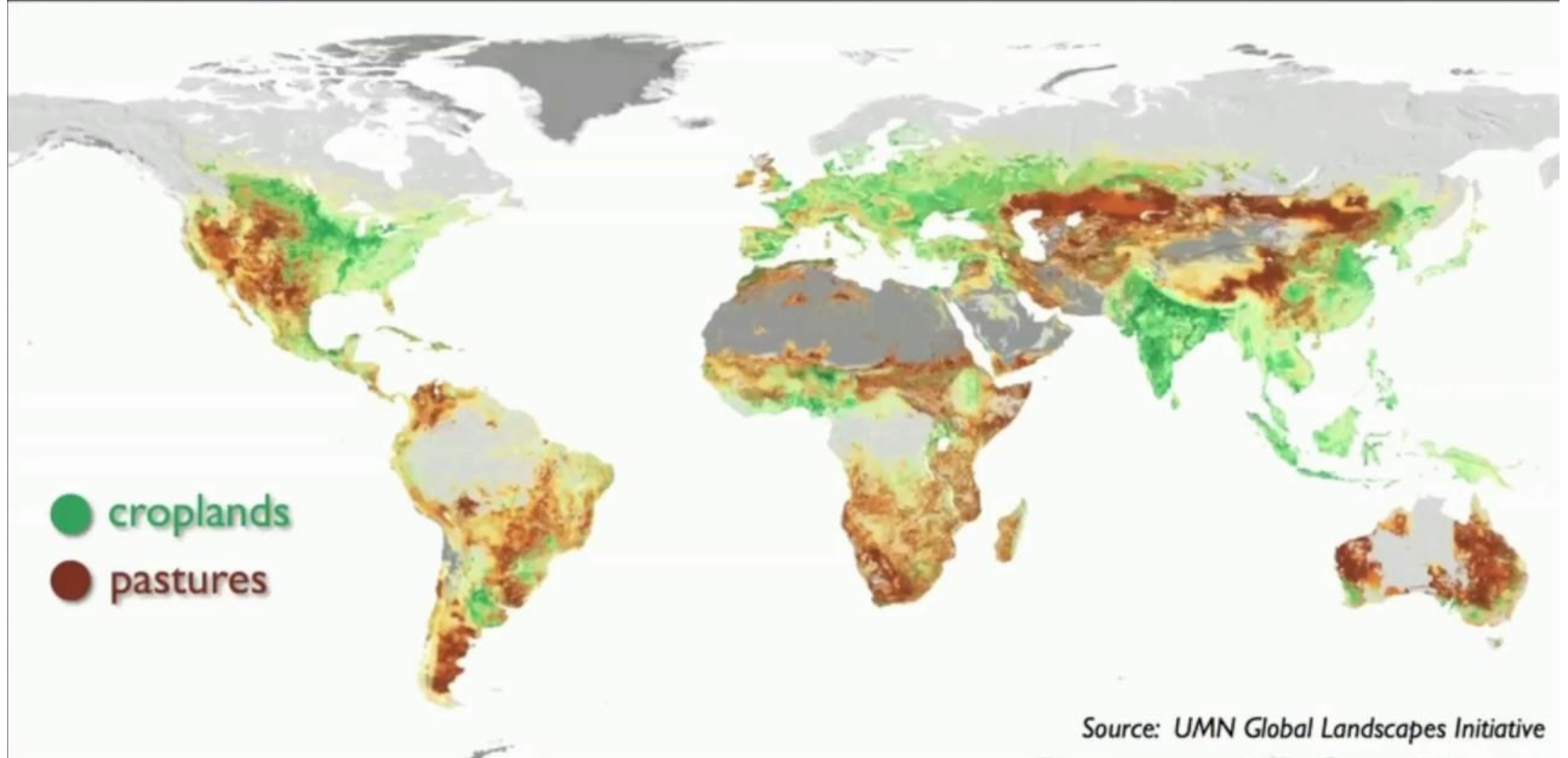

Yeryüzünde (KYK'de) Enlem-Bitki ilişkisi

Yükselti arttıkça bitki örtüsü kuşaklarında neden değişme görülür?

Farming a Planet

Landforms

Volcano

Hills

Island

Canyon

Desert

Ocean

River

Jungle

Mountains

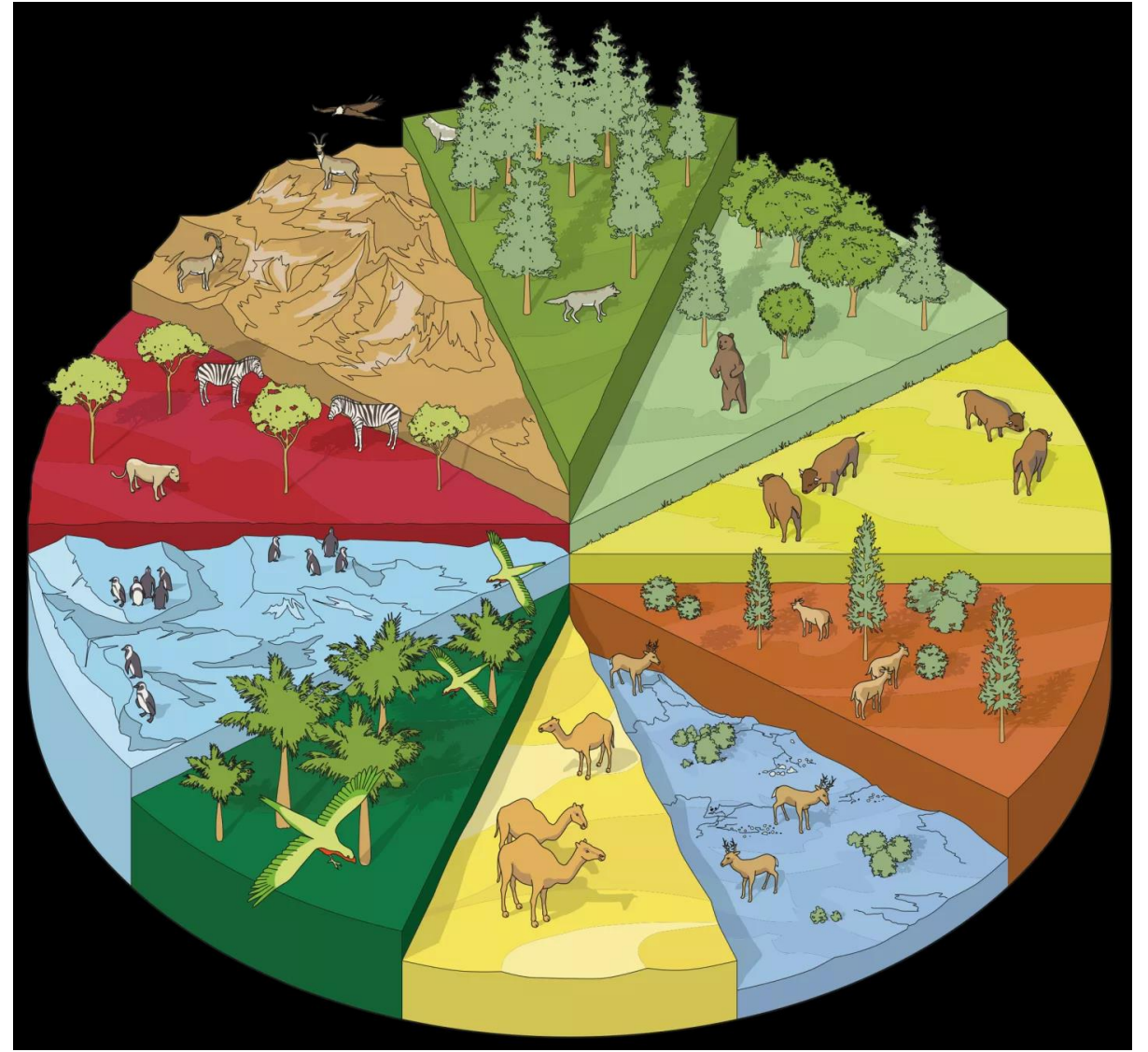
Marshes

Waterfall

Plain

SKA 15			
Karasal ekosistemleri korumak, yenilemek ve sürdürülebilir kullanımı teşvik etmek			
	Hedefler	Türkiye İçin Geçerlilik	Gerekçe
15.1	2020 yılı itibarıyla, uluslararası anlaşmalar altındaki yükümlülükler doğrultusunda, başta ormanlar, sulak alanlar, dağlar ve kurak alanlar olmak üzere karasal ve iç tatlısu ekosistemlerinin ve bunların hizmetlerinin korunumu, onarımı ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması	✓ Geçerli	Ağaçlandırma çalışmaları ile orman varlığının artışında ilerleme sağlanmasına rağmen gelişim ihtiyacı sürmektedir.
15.2	2020 yılı itibarıyla, her türlü ormanın sürdürülebilir yönetiminin uygulanmasının teşvik edilmesi, bozulmuş ormanların rehabilite edilmesi ve ağaçlandırma ve ormanlaştırmanın küresel olarak ciddi miktarda artırılması	✓ Geçerli	Gelişim ihtiyacı sürmektedir.
15.3	2030 yılı itibarıyla, çölleşmeyle mücadele edilmesi, çölleşmeden, kuraklıktan ve sellerden etkilenen yerleri de içermek üzere bozulmuş arazi ve toprakların yenilenmesi ve arazi bozulmundan kurtulmuş bir dünyaya ulaşmak için çaba gösterilmesi	✓ Geçerli	Çölleşmeyle mücadelede önemli bir başarı kaydedilmiş olmakla birlikte mevcut durumun korunması gerekmektedir.
15.4	2030 yılı itibarıyla, sürdürülebilir kalkınma için elzem faydalarını sağlama kapasitesini geliştirmek için dağ ekosistemlerinin biyolojik çeşitliliğini de içerecek şekilde korunmasının sağlanması	✓ Geçerli	Biyolojik çeşitliliğin korunması boyutundan gelişim alanı bulunmaktadır.
15.5	Doğal habitatların bozunmasının azaltılması amacıyla acil ve kaydadeğer tedbirlerin alınması, biyolojik çeşitlilik kaybının durdurulması ve 2020 yılı itibarıyla tehdit altındaki türlerin korunması ve nesillerinin tükenmesinin engellenmesi	✓ Geçerli	Biyolojik çeşitliliğin korunması boyutundan gelişim alanı bulunmaktadır.
15.6	Uluslararası anlaşmaya varıldığı üzere, genetik kaynakların kullanımından ortaya çıkan faydaların adil ve hakkaniyetli paylaşımının ve genetik kaynaklara uygun erişimin desteklenmesi	✓ Geçerli	Gelişim alanı bulunmaktadır.
15.7	Korunan bitki ve hayvan türlerinin kaçak avlanılmasının ve kaçakçılığının sona erdirilmesi için acil tedbirlerin alınması ve yasadışı yollardan elde edilen yaban hayatı ürünlerine olan arz ve talebin irdelenmesi	✓ Geçerli	Gelişim alanı bulunmaktadır.

15.8	2020 yılı itibarıyla, kara ve su ekosistemlerindeki istilacı yabancı türlerin etkilerinin azaltılması için tedbirlerin alınması ve öncelikli türlerin kontrol altına alınması veya imha edilmesi	✓ Geçerli	Gelişim alanı bulunmaktadır.
15.9	2020 yılı itibarıyla, ekosistem ve biyolojik çeşitlilik değerlerinin ulusal ve yerel planlamaya, kalkınma süreçlerine ve yoksulluk azaltma stratejilerine ve hesaplarına dâhil edilmesi	✓ Geçerli	Bu konunun çalışılması gerekmektedir.
15.a	Biyolojik çeşitlilik ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanılması için her türlü kaynaktan gelen mali kaynakların kaydadeğer miktarda artırılması ve seferber edilmesi	✓ Geçerli	Gelişim alanı bulunmaktadır.
15.b	Sürdürülebilir orman yönetiminin finansmanı için her düzeyden gelen kaynakların seferber edilmesi ve gelişmekte olan ülkelere, sürdürülebilir orman yönetiminin, koruma ve ormanlaştırmayı da içerecek şekilde, geliştirilmesi için yeterli teşviklerin sağlanması	✓ Geçerli	Gelişim alanı bulunmaktadır.
15.c	Sürdürülebilir geçim olanaklarını elde etmeye çalışabilmeleri için yerel halkların kapasitelerinin artırılmasını da içerecek şekilde, korunan türlerin kaçak avlanılmasının ve kaçakçılığıyla mücadele etmeye yönelik çabalara olan küresel desteğin artırılması	✓ Geçerli	Gelişim alanı bulunmaktadır.

Çözüm Elinizde...

Sabrınız İçin Teşekkür ederim.